

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

KIRKEHISTORISKE SAMLINGER,

FEMTE RÆKKE,

UDGIVNE AF

SELSKABET FOR DANMARKS KIRKEHISTORIE

VED

HOLGER FR. RØRDAM,

DR. PHIL., SOGNEPRÆST.

FJERDE BIND.

KJØBENHAVN.

I KOMMISSION HOS BOGHANDLER G. E. C. GAD.

H. H. THIELES BOGTRYKKERI.

1907—1909.

Skibspræster

fra Kong Christian den Femtes Tid.

Ved **H. D. Lind.**

Nærværende Fortegnelse kan betragtes som en Fortsættelse af de Lister over Skibspræster, som findes trykte i Kirkh. Saml. 5. Række II, 129 f., i H. D. Lind, Christian IV og hans Mænd paa Bremerholm, 412 f., Kirkh. Saml. 3. R. V, 345 f. og 4. R. IV, 550 f. De utrykte Kilder, hvorefter Listen er udarbejdet, flyder ikke synderlig rigeligt for de senere Aar af Kongens Regeringstid. De mest benyttede Kilder er: Admiralitetets Forhandlingsprotokol (betegnes i det følgende ved »F.«), Admiralitetets Kopibog (»C.«), Admiralitetets Registeerbog over kgl. Missiver (»M.«), Indkomne Breve til Admiralitetet (»I.«), Krigskancelliets indkomne Sager vedrørende Søetaten (»K.«) og Registeerbog contra Holmens Kirke m. m. 1664—81 (»H.«), alle i Rigsarkivet. Meget Stof er naturligvis hentet fra Wibergs Alm. Præstehistorie (»W.«, dog ikke anført overalt); og Birket Smith, Københavns Universitets Matrikel (»B.«) er gennemgaaet for om muligt at udfinde vedkommendes Immatrikulation ved Universitetet.

I Begyndelsen af Christian V.'s Regeringsaar vides et Par Skibspræster at være antagne af Kongen for at sendes henholdsvis til Vestindien og Ostindien. Men i de derpaa følgende Krigsjaar antoges der selvfølgelig mange flere. I 1675 kendes 12 nyantagne Skibspræster (F.), i 1676 14 eller 15 (foruden 1, som rejceredes), i 1677 behøvedes i alt 30, hvoraf de 14 allerede var i Tjenesten, og af de 16,

som altsaa manglede (K.), vides 12 at være antagne (deriblandt en, som var bleven rejiceret af Bispen, men dog ikke blev vraget af Admiralitetet). I 1678 havde man Brug for 11 Præster foruden dem, der allerede var i Tjeneste, hvorfor Bispen over Sjællands Stift anmodedes i Marts om at eksaminere 14 navngivne Personer forat de dygtigste iblandt dem kunde udfindes; men af de 14 indfandt sig kun 7 hos Bispen, og af dem igen befandtes kun de 5 at være dygtige nok til Præstegærringen. Senere, i April, kom der dog 5 til efter at have bestaaet Prøven for Biskoppen (C. H. F.). I 1679 kændes 5 Nyantagelser. I Slutningen af dette Aar fandtes i Tjenesten: 4 Skibspræster, som havde tjent siden 1675, 7 siden 1676, 9 siden 1677, 9 siden 1678 og de 5 fra 1679, altsaa 34 Personer tilsammen (K.). — Ved den store Udrustning i 1683 behøvede Flaaden 23 Skibspræster; dertil blev de Præster udskrevne, som af en eller anden Aarsag var blevet afsatte men ikke senere befundne i aabenbar Last eller af Højesteret var kændte udygtige til at betjene det hellige Embede; til Skibspræster skulde endvidere ogsaa personelle Kapellaner paa Landet tages og efter endt Togt have fri Adgang til deres Kald igen og senere beforders til en anden bedre Promotion fremfor nogen anden. De Personer, som Bisperne saaledes udtog, skulde mælde sig ved Admiralitetet 5. Maj (Rørdam, Danske Kirkelove III, 547 f.). Om Udfaldet af Udskrivningen indløb der nu forskellige Efterretninger fra Biskopperne. I Aalborg Stift kunde kun skaffes 3 Kapellaner; i Viborg 4 ordinerede Personer, men den ene af dem, Hr. Jørgen Andersen, (vistnok Kapellan i Brøndum-Sim-Torup, W.), var bleven hæftig syg af en hidsig Feber og kunde derfor ikke møde; fra Aarhus Stift skaffedes kun 2 Præster; fra Ribe derimod 4 (I.); 3 af disse indstillede sig ogsaa ganske rigtigt i København, og 2 af dem igen fik Skib anvist af Admiralitetet, men den 3dje, Hr. Jens Pedersen, (vist Kapellan i Nørre Snede-Ejstrup, W.), fik Forlov af Kollegiet til at rejse hjem, »da han efter Bispens Rapport fra Kaldet

formedelst hans gamle Faders (Peder Sørensen Ørum, Sognepræst samme Steds) Svaghed og Upasselighed ej kunde mistes«, og han af den Grund havde ansøgt om Forløvelse (C.). Fra Als og Ærø var Hr. Hans Olufsen Sten, residerende Kapellan til Ulkebøl paa Als, bleven udskrevet (W. har ham kun som personel Kapellan der). Han skriver (I.) fra Kapellanboligen 4. Maj 1683, at han for to Dage siden havde modtaget Rentemester Brandts Ordre om, at han 5. Maj skulde indstille sig for Admiralitetet i København, da han var beskikket til Skibspræst; men han erklærer, at det var »uformodentligt« og umuligt for ham at indstille sig til den bestemte Tid for Avlingens Skyld og for anden Huses Gærning. Han anfører følgende Grunde for sin Vægning: 1) Kongens Forordning taler kun om Kapellaner pro persona, som selv ansøger om at komme til Skibs. 2) »Efter at jeg har tjent som Feltpræst og udstanden Travaille i Christiansstads haarde Belejring (1678), har jeg efter Ansøgning haft saa naadig en Konge, at han aflagde mig med dette residerende Kapellani og med Succession paa Sognekaldet; begærer derfor at maa nyde i Ro samme lidet Brød og for Krigstog videre forskaanes«. 3) »Jeg har min Avling nylig antaget og sat mig i stor Gæld; blev jeg udtagen, maatte jeg med min fattige Hustru geraade i stor Armod«. 4) »Over alt er jeg en svag Mand, ofte plaget med en Tertian (Tredjedagsfeber), desforuden af saadan svag Konstitution og Natur, at jeg ingenlunde kan taale Søen; min Oberst Lützow var i forleden Krig med en Bataljon paa Flaaden, og jeg allernaadigst forskaanet derfra for min Svaghed. Min anden Oberst Hans Stensøn var og paa Flaaden med en Bataljon, men maatte for min Sygdoms Skyld udi et sær Skiberum afsætte mig til København; hvilken Svaghed har forøget sig, saa jeg ikke er dygtig derover nogen Kavalier eller Menighed paa Skibene at betjene«. — Endnu skal bemærkes om Aaret 1683, at der indløb Klage fra en Del af de indforskrevne Præster og Kapellaner over, at Omkostningerne ved Hidrejsen maatte udredes af dem selv;

ligeledes havde de ikke noget at købe det for, som de behøvede til Skibs. Derfor skrev Admiralitetet 31. Maj til General-Kommissariatet, at dette Kollegium burde tillægge det fattige Folk nogen Forstrækning (C). — I 1684 angives de manglende Skibspræsters Antal til 12. — 1689 nævnes i Maj 15 Skibspræster som ansatte paa de forskellige Orlogsskibe (L.), men i Januar var Behovet anslaaet til 27 (K.); og hvis Flaaden »kom til at gaa ud«, da vilde Admiralitetet i Tide stille Ordre til Bisperne om Præsters og Kapellaners Antagelse til at tjene om Bord (M.).

Naar en Studiosus blev antaget til Skibspræst, skete det efter indgiven Ansøgning eller paa formaaende Folks Rekommandation. I Tidsrummets Begyndelse maatte Aspiranten forinden holde en Prøveprædiken i Overværelse af nogle Personer, som Admiralitetet udsaa dertil. I Krigens travle Tid lod man sig nøje med, — saaledes som det anførtes i Kaldsbrevet, — at vedkommende havde prædikeret »nogle Gange« eller endog »tit og ofte i Kirkerne her i Staden«. 1678 fik Sjællands Biskop, som ovenfor berørt, Paalæg om at indkalde nogle navngivne Personer for sig, dem flittig overhøre og deres »Profect«, Lærdom og Dygtighed nøje inkvirere, for at de dygtigste af dem af Admiralitetet kunde blive kaldede til Embedet og indviede (H. C.). Denne Bispeeksamen faldt altsaa, vel at mærke, forinden nogen Udnævnelse var sket. Udnævnelsen dokumenteredes ved et Kaldsbrev, som »paa Kongens Behag« udfærdigedes af det samlede Admiralitet. Derpaa foretoges Ordinationen, som Bisen kundgjorde for samme Kollegium i en Skrivelse, hvorpaa Rigens Admiral alene udstedte Kollatsen. Saaledes var Fremgangsmaaden i det mindste i Krigens Tid. Naar vedkommende tidligere havde været Præst, fik Kaldsbrevet den Tilføjelse, at N. N. »er af os i vor Herres Jesu Navn i Admiralitetet endrægteligen samtykt og kaldet« til at være Skibspræst (H.). Hvad det omtalte Par Skibspræster angaar, som skulde sendes til Vest- og Ostindien, da er de optagne paa vor Liste, fordi enten Kongen selv har be-

falet Ordinationen, eller Admiralitetet har udstedt Kaldsbrevet. Senere udstedte Handelskompagnerne selv saadanne Præsters Kaldsbreve, som straks derpaa modtog kgl. Konfirmation. — Naar en Skibspræst blev afskediget af Tjenesten, fik han i Reglen et Afskedspas, som kunde have følgende Form: »Forrige Skibspræst Hr. Ebbe Lavritsen Skive [Nr. 13] har andraget, hvorledes han først af Cancelliraad og Amtmand over Bornholm Tomas Fincke den 21. hujus var kaldet til Sognepræst til Rørvig Kirke og siden, anden Dagen derefter, af Hs. kgl. Maj. selver til Nykøbing Kald i Odsherred, som er Hovedkaldet, og til ovenbemældte Rørvig Kald derhos konfirmeret, og af saadan Aarsag begærer Afsked herfra og Attest om hans Forhold. Vi vidner, at os ej andet vitterligt er, end Hr. E. L. S., siden han 8. August i Fjor af os paa Kgl. Maj.s Behag blev befordret og kaldet at være Skibspræst, haver udi Lærdom og Levnet skikket sig, som en hæderlig og skikkelig Præstemand vel anstaar; det samme Rygte hannem og gives af Kgl. Maj.s Søofficerer, som han haver faret med. Hvorfor vi hannem herved ydermere vil have rekommanderet til enhver vedkommende, at de hannem efter al Mulighed vorder beforderlige, særdeles til Hans Velærværdighed Biskop Dr. Hans Bagger, at han hannem til den af Gud og Kongen ham destinerede Menighed efter Sædvane ville forskrive. Admiralitetet, 27. April 1677^a. (C., se ogsaa nedenfor Nr. 54).

Aspiranterne tiltraadte Stillingen som Præster til Skibs i en Gennemsnitsalder af 32 til 34 Aar. De fleste Skibspræster var efter dette allerede ældre Folk, da de tog Tjeneste om Bord; de har sandsynligvis ofte forgæves prøvet forskellige andre Muligheder, før de tog til Takke med en saadan mindre anset Stilling; maaske er dog Udsigten til bagefter at opnaa et Sognekald ogsaa taget med i Betragtning, naar man slog ind paa denne Vej.

Om Skibspræsternes Forhold om Bord træffer § 5 i Christian V.s Søartikler af 27. Marts 1683 følgende Bestem-

melse: »Præsterne, som Vi paa Skibene bestiller, skal lægge Vind paa at føre et christeligt og ædrueligt Liv og Levnet, Guds Ord efter den hellige Skrift og den uforanderlige Augsburgiske Bekændelse at lære og udi deres Prædiken ingen Troens Tvister, som henhører til de høje Skoler, at forebringe, saa og til den højeværdige Nadveres hellige Brug flitteligen formane, — under Straf, som voris Skibs-Consistorium derudi kunde kende, hvilket skal bestaa af voris Skibs-Propst og Præsterne ved Holmens Kirke, hvorhen og Admiralen alle de Skibspræster, som sig imod forbermældte forsé eller i Lærdom og Levnet befindes at være ugudelige og forargelige, haver at forsende tillige med deres Beskyldning og Vidnesbyrd«. Saa vidt vides, er det den første og eneste Gang, at dette »Skibsconsistorium« omtales; i Christian V.s tidligere Skibsartikler af 6. Avgust 1675 findes det ikke. — I Artiklerne af 1683 bestemmes endvidere i § 6, ligesom i de tidligere Artikler, at Skibsskriveren skal oplæse Evangeliet o. s. v., naar Præsten om Bord ved Upasselighed eller andet lovligt Forfald er forhindret. Under Andagten maa i Følge § 7 »ingen le eller med Lader og Fagter sig umanierligen anstille«. — I Maj 1676 fremkom en Instruks for Feltpræsterne, »som og i visse Punkter kan observeres af Skibspræsterne« (K.; trykt 22. Juni). Hovedindholdet er: Præsterne skal 1) vise Lydighed mod deres Propst; 2) bruge den danske Ordonnans, men ellers bruge hver sit Sprog i Morgen- og Aftenbønerne; og 3) føre Tilsyn med deres Tilhøreres Levnet, samt 4) selv føre et christeligt Levnet.

Om Skibspræsternes Forhold i Land udkom der 4. Avgust 1680 en Forordning »om Skibs- og andre Præster, som sig i Sognepræsternes Forretninger udi København og Christianshavn indtrænger«, idet de trolover og vier Brudepar og døber Børn, hvilket alt er Sognepræsternes Rettighed. Forsynder nogen Skibspræst sig herimod, skal han have forbrudt de ham bevilgede Benaadningspenge (s. n.) samt al anden Befordring og Forfremmelse, som

han af Kongen kunde formode (Rørdam, Kirkelove III, 522 f.). Som en særlig Pligt paalagdes det Skibspræsterne 5. Februar 1679 at øve Sjælesorg for de svenske Krigsfanger. Da disse Fanger paa Holmen og i Byens Kompagnihus, — hedder det, — en Del er syge og fattes Trøst i deres Saligheds Sag, og ingen prædiker for dem eller meddeler dem Alterens Sakramente, og den ene Christen dog bør have Omsorg for den anden, paalægges det Holmens Provst af Admiralitetet, at han skal lade 2 af Skibspræsterne ugentlig skiftes til at prædike én Gang om Ugen, den ene Præst paa Holmen og den anden i Kompagnihuset, samt lade dem besøge og trøste de syge og give Sakramentet til dem, der begærer det (C.)¹).

Det er en Selvfølge, at Statens kroniske Pengetrang, der jo viste sig paa alle Omraader, ogsaa mærkedes af Skibspræsterne, saa at de ikke fik deres Gage udbetalt i rette Tid. 1676 (K.) opføres 12 Skibspræster, som hver skulde have haft 96 Dlr. i Aarsløn; men dem skyldte Staten tilsammen 832 Dlr., altsaa det meste af et Aars Gage. Et andet Eksempel anføres nedenfor under Nr. 57.

Efter skaanske Krig havde man ikke Brug for saa mange Skibspræster, som Orlogsen forhen havde krævet. Men hvad skulde man gøre med de 34, som endnu var i Tjenesten? Paa det sidst affattede Lønningsreglement, der galdt for 1680, var der slet ikke opført nogen Løn for Skibspræster, og de, der havde faret i Krigens Tid, overløb derfor Admiralitetet daglig og klagede deres Nød, eftersom de intet havde at underholde sig med (K.). Admiralitetet foreslog derfor 8. Januar 1680, at Skibspræsterne ved første ledige Præstekald skulde befordres dertil fremfor alle andre, og at enhver indtil da skulde nyde en Genant paa 8 Sletdaler om Maaneden (C.). Dette Forslag billigede Kongen 10. Jan.;

¹) 10. Juli 1679 udfærdiges et Rejsepas for Morten Wesling, Studiosus, der skulde rejse til Lund i Skaane for der at opvarte Hs. Maj.s Ambassadører ved Fredstraktaterne med Sang udi Guds Tjeneste (F.).

»Benaadningspengene« og Avancementet skulde især tilstaa dem, der havde vist sig at være dygtige (K.). Admiralitetet foreslog endvidere, at Sekretærene i Danske Cancelli skulde erindres om Kongens Vilje angaaende Skibspræsters Befordring, naar Kald blev ledige (C.). Men 5. April nedskrev J. T. Brok (Nr. 40) og O. O. Skanke (Nr. 75) »paa samtlige vores Medbrødres Vegne og Begæring« en Ansøgning om, at Skibspræsterne ligesom deres Colleger Feltpræsterne maatte i Ventepenge nyde 8 Dlr. i Stedet for de tidligere bestemte 8 Sletdaler (L.)¹). Admiralitetet fremkom da ogsaa med Forslag om denne Forbedring, (der skulde begynde 1. Juli), og Kongen approberede Forslaget (4. Septbr. M.), »da der dog nu ikke var mange af Skibspræsterne tilbage« (C.).

Til Sammenligning anføres her lidt om de tilsvarende Forhold i Sverige (efter Axel Zetterstens Svenska flottans historia 1635—80). Vi træffer her lignende Tilstande som i Danmark. Skibspræsterne eller »Admiralitetsprædikanterne« stod under Admiralitetssuperintendentens Tilsyn. Denne skulde have Indseende med, at Skibspræsterne havde de fornødne Kvalifikationer, prædikede Guds rene Ord, holdt Catechismi-Examen med største Flid over deres Tilhørere, og selv levede efter deres Stand. I Land skulde de holde »Chorum« (Morgenandagt) hver Dag i Holmkirken for alle Holmens Folk, inden disse gik til Arbejdet. En Gang om Maaneden holdt Superintendenten »Consistorium Holmense« med Skibspræsterne. Før de antoges, skulde de prædike paa Prøve, og »Forsamlingen« kunde saa foreslaa den, som blev foretrukket; Admiralitetet antog dem da, naar de fra Biskoppen havde opnaaet et Missive til dette Kollegium. Klager over begangne Fejl og Forsyndelser skulde Superintendenten forebringe Admiralitetet, som saa kunde afskedige Præsterne; men der forekom flere Eksempler paa, at saadanne afskedigede Præster dog fik et andet Kald. Tilstanden var i det

¹) Det vil sige en Forhøjelse af godt halvanden Sletdaler om Maaneden.

hele ikke god. Lovgivningen forudsætter ligefrem, at en Skibspræst Gang efter Gang kunde komme drukken til Chorum. Der var ogsaa megen Uenighed iblandt dem indbyrdes paa Grund af den uheldige Lønningsmaade, idet de især levede af Sportler (Accidenser), som de skulde dele mellem sig. I Reglen var der 5—7 Skibspræster; 1675 talte Flaaden til Søs 40 Skibe og havde 9 Skibspræster; 1677 havde de 36 Skibe 12 Præster om Bord; 1678 omtales 8 Præster, — altsaa et betydeligt mindre Antal end i Danmark. —

De nedenfor omtalte Skibspræster (»Skpr.«) er opførte i Bogstavorden efter Fornavnet; et alfabetisk Register over Tilnavnene (Efternavnene) vil findes ved Slutningen af nærværende Afhandling.

1. Abel Gertsen Vinberg fra Bergen, blev 1654 Student fra Skolen i samme By (B.), kaldedes til Skpr. af Admiralitetet 1677, 5. Maj, ordineredes 16. Maj og modtog i Rigsadmiralens Fraværelse Statholder Jørgen Bjelkes Kollats 17. Maj (H.). 1679 var han om Bord paa Markvor Rødstens Admiralskib Tre Kroner (K.).

2. Alexander Nielsen Chrystalsin (W.), Student fra Roskilde 1678 (B.), personel Kapellan i Asnæs 1684 og i Aversie 1685. I Maj 1689 fungerede han som Skpr. om Bord paa Grønne Drage (Kaptejn Cornelius Michelsen Boomvelt) (I.), blev Sognepr. for Tømmerby-Lil 1695 og døde 1705, 16. Jan.

3. Anders Jensen Aalborg blev 1684 Kaldskapellan i Rønne og 17. Oktbr. s. A. Præst paa Christiansø. Hans Stilling her er at betragte som en Skibspræstes. 1686 skrev han: »Folket her er friskt; i Aar døde kun 3; Gud give Enighed og Forligelighed i Hjærterne, at den ene kunde fordrage den anden i Kærlighed« (K.). Han døde 1709, 29. Maj. (Om A. J. Halsius, se Rørdam: De danske og norske Studenters Deltagelse i Københavns Forsvar, 199).

4. Antonius Ordahl var 1689, Maj, Skpr. om Bord paa Prins Jørgen (I.) hos Schoutbynacht Cornelius With i Niels Juels Flaade.

5. Axel Hansen Lind, Student fra Trondhjem Skole 1670, antaget 1677 som Skpr. paa Gehejmeraad Corfitz Trolles Rekommodation (F.), Kaldsbrev 11. April (H.), vistnok ordineret 16. Maj og Kollats n. D.; var 1679 paa Neptunus (K.), hvis Chef var Kaptajn Gabriel Bille.

6. Carl Nielsen Coccius havde prædiket »nogle Gange« i Københavns Kirker; fik Kaldsbrev 1675, 28. Juli, ordineredes 4. Avg. (H.); fik Kollats 7. Avg. (F.) og var 1679 om Bord paa Schoutbynacht Jan Elers Skib Charlotte Amalie (K.).

7. Christen Lavritsen Nyborg (W.) var født i Nyborg 1658, Student fra Slagelse 1678 (B.), omtr. 1693 Skibspræst (Indkomne Breve til Rentekamret); 1695, Apr., Sognepr. Hassing-Villerslev, død 1702. Han har skrevet Opbyggelsesbøger og (1698) en Anvisning til det engelske Sprogs Læsning (N. M. Petersen, Litt. Hist. ved Secher III, 270)¹).

8. Christen Mogensen Kværndrup var privat dimitteret 1661, fik 1679, 1. Marts, Kaldsbrev som Skpr., ordineredes 4. Maj, Kollats 5. Maj (H.) og var om Bord paa Niels Juels Admiralskib Christianus Quintus (K.). 1681, Marts blev han Sognepr. i Tved og døde 1690.

9. Christen Povlsen fik Kaldsbrev som Skpr. 1677, 5. Maj, ordineredes 16. Maj og modtog Kollats 17. Maj (H.). Det er vist Mag. C. P. Herløv (W.), som 1678, 23. Jan. blev Sognepr. i Præstø-Skibbinge, men 1688 removedes for Drukkenskab, hvorefter han (atter) skal have fungeret som Skpr. (W.), men 1690 fik han Embedet igen og døde 23. Febr. n. A.²).

10. Christoffer Christensen Kragbæk (W.) var født i Værmeland 1644, Student fra Viborg Skole 1667 (B.),

¹) Digteren Hr. Claus Hansen Dorus døde i Følge Holmens Kirkes Ligbog 1682 (ikke 1683) og jordedes 12. Decbr.

²) Om Christian Rytzer se Kirk. Saml. 4. R. IV, 556, Anm.

Kandidat 1670, Hører i Viborg. Skal have været Skpr. og blev 1674, Avg., Sognepr. i Gislum-Testrup og døde der 1704, 13. Jan.

11. Christoffer Nielsen Munck var Student fra Bergen 1684 (B.). I Følge W. var han født i Jæmteland, skal have været Skpr. 1693, blev Sognepr. i Tostrup-Roum Jan. 1696 og døde 1712, 24. Marts.

12. Diderik Christensen Schytte var født 1645; blev Student fra Viborg 1667 (B.); bestod Bispeprøven 30. April 1678 og fik s. D. Kaldsbrev som Skpr. samt ordineredes og fik Kollats 1. Maj (H.) — Han blev 1679, 18. Maj Sognepr. i Tødse-Erslev og døde som Provst i Juli 1718.

13. Ebbe Lavritsen Skive var Student 1667 fra Viborg (B.), blev 1676, 8. Avg. antaget i den rejicerede Jakob Pedersen Lundums Sted (F.) og modtog s. D. Kaldsbrev, 9. Avg. Ordination og 10. Avg. Kollats (H.). 27. April 1677 modtog han Afskedspas, (som er anført Side 667), da han var blevet Sognepr. i Nykøbing paa Sjælland og Rørvig. 1680 blev han Magister og c. 1683 døde han.

14. Elias Sørensen Holbæk var 1668 Student fra Odense (B.; ikke 1664 fra Roskilde, W.), fik Kaldsbrev som Skpr. 1676, 25. Maj, ordineredes 31. Maj (ikke 25. Maj, W.) og Kollats udfærdigedes for ham 1. Juni (H.). 1679 var han om Bord paa Schouthynacht Iver Hoppes Flagskib Mars. Han blev 1682, Maj Sognepr. i Urlev-Stenderup-Dalby og døde 1697.

15. Hr. Erik Lumby var i Maj 1689 om Bord paa Admiral Frederik Ejler Geddes Flagskib Mercurius i Niels Juels Flaade (I.).

16. Erik Olufsen Tirstrup blev Student fra Aarhus 1672 (B.) og Skpr. 5. Maj 1677 (F.), da han modtog Kaldsbrev; ordineredes 16. Maj og fik Kollats n. D. (H.); 1679 fungerede han paa Wrangels Palais, hvis Chef var Kaptajn Lavrits Falkenberg (K.). 1687 blev E. O. T. Sognepr. i Karlby-Voldby og døde 1703, 23. Decbr.

17. Erik Rasmussen Svitser var født 1662, 2. Maj,

blev Student 1680 fra Odense Skole (B.), personel Kapellan i Skanderborg 1685. 4 Aar derefter skal han have været Skpr. (W.), og dette maa forholde sig rigtigt, thi 1691 gives Hr. E. »Schreltzer« 96 Dlr. aarlig i Benaadningspenge (Riegels, Forsøg til Femte Christians Hist., 583). Men s. A., 28. Juni blev han Sognepr. i Sønder Højrup-Gæstelev og døde her som gammel »Jubellærer« 1742, 14. Avg.

18. Hans Allesen Bunkeflod var Søn af Patrioten Sognepr. Hans Allesen i Bunkeflod i Skaane og fødtes 1640. Som Student fra Herlufsholm (Leth og Wad, Dimitterede fra Herlufsholm Nr. 285), immatrikuleredes han 1659 i Sorø og 1660 i København (B.) 1663 blev han Hører i Slagelse og 1668 Rektor i Assens, afsat 1670, som det synes uden skellig Grund (Kh. Saml. 3. R. II, 678 ff.). Derefter blev han Kapellan og 1674 Sognepr. i Gislev-Ellested. Fra dette Embede blev han afsat vistnok paa en løgnagtig Beskyldning. Skal dernæst have været Skpr. (W.). 1688, Oktbr. blev han Sognepr. i Lunde og døde 1693.

19. Hans Andersen Hem. Efter at have bestaaet Bispeprøven 16. Marts 1678, fik han Kaldsbrev 18. Marts og ordineredes samt fik Kollats 22. Marts (H. F. C.). 1679 var han om Bord paa Flyvende Ulv, Kaptejn Hans Bertelsen Wolder (K.). 1682, 25. Febr. udnævntes han til Sognepr. i Asperup-Rorslev, og han levede endnu 1701.

20. Hans Christensen Sejling var født 1656, blev Student fra Nykøbing Skole 1674 (B.), blev Skpr., modtog Kaldsbrev, Ordination og Kollats ganske paa samme Tid som Nr. 19, og var 1679 om Bord paa Schoutbynacht Fr. Ejl. Geddes Skib Dragen. S. A. 25. Novbr. blev han Sognepr. paa Fæmø. Et Brev fra ham, dateret 15. Apr. 1693, forefindes blandt »Indkomne Breve« til Rentekammeret. Han døde 21. Nov. n. A.

21. Hans Eriksen And var Student fra 1665. 1678 30. April modtog han Kaldsbrev som Skpr. og fik Ordinationen og Kollatsen 1. Maj (H. C.). Han var 1679 om Bord paa Engelen (Kaptejn Jan Focken van Embden).

1682, April blev han Sognepr. i Adslev-Mesing, og 1689 døde han.

22. Hans Jensen var født 1645 og findes fra 1694 eller 95 ansat som Præst ved Søkvæsthuset for 50 Dlr. kvartaliter samt en »Tavle« til frivillige Gaver og 6 Dlr. som Erstatning for Udgiften til Brød og Vin (Villads Christensen, Meddelelser om København I, 366). Han fortæller (12. Novbr. 1696): »Jeg har med hellig Flid et Aar opvartet de syge paa Kvæsthuset, førend jeg kommanderedes paa Fregatten Nældebladet«; han omtaler tillige sin Hjemkomst med Kongens Jagt (Kvæsthusbog). Nældebladet sendtes 1695 under Kaptejn Iver Huitfeldt paa Togt til Frankerig, men kom ikke længere end til Christianssand. Kongens Jagt hed Ny Elefant og var under Kaptejn Erik Madsen Lork i Fart hvert Aar. H. J. døde 1699, 50 Aar gl. og jordedes i Følge Holmens Ligprotokol 3. Juni paa Holmens Kirkes Urtegaard. Han omtaler sine »mange Børn«.

23. Hans Jensen Hjelmeland blev 1658 Student fra Stavanger Skole (B.). 1670, 4. Novbr. havde han prædiket paa Prøve i Holmens Kirke og modtog dernæst 10. Novbr. Kaldsbrev til som Skpr. at afgaa til Ostindien med Mageløs; han ordineredes 18. Novbr. og fik Kollats 30. Novbr. (H.). Mageløs afsejlede, vistnok ført af Kaptejn Christian Bjelke, i Slutningen af 1670 og kom igen 9. Avg. 1672 med en rig Ladning (Bruun, Cort. Siv. Adelaer, 291. jfr. Bordings Mercurius). Om Præsten var i Behold ved Hjemkomsten, vides ikke.

24. Hr. Hans Kjeldsen var 1689 Skpr. paa Skibet Christianus Quartus, Kaptejn Mikael Teunissen, i Niels Juels Flaade (I.). Han kan enten være H. K. Neapolitanus fra Stavanger Skole eller H. K. Tausanus fra Roskilde Skole, hvilke begge immatrikuleredes 1679 (B.). I sidste Tilfælde er han født 1659 og 1700 Apr. blevet Sognepræst til St. Jørgensbjerg-St. Ibs og døde 1719.

25. Hr. Hans Olufsen Højer var 1689 om Bord paa Churprinsen, Schoutbynacht Christoffer Ernst von Stöckens Flagskib, som Skpr. (I.). Han var en Sjællænder, der

1684 blev Student fra Køge (B.) og 1690 Sognepr. i Skivum-Giver og døde som Provst 1722.

26. Hans Olufsen Kamstrup var født i Norge og blev Student fra Helsingørs Skole 1671 (B.). Han havde »nogle Gange« prædiket i København og fik derfor 1675, 28. Juli Kaldsbrev som Skpr., ordineredes 4. Avg. og modtog Kollats 7. s. M. (H. F.). 1679 fungerede han paa Enighed (Kaptejn Andreas Dreyer), der sænkedes ved Kalmar (K.). 1681 blev han Præst ved Ribe Hospital, hvorfra han forsvinder n. A.

27. Henrik Hansen Hag var 1666 Sognepr. Aversie-Testrup, men fjernedes fra Embedet 1674. Dernæst skal han have været Skpr., og blev 1682, Decbr. Sognepr. paa Sejerø, men maatte opgive Embedet paa Grund af begaaet Lejermaal og døde i København 1690 (W.).

28. Henrik Johansen Morville, se Kirk. Saml. 4. R. IV, 553. Han var ogsaa Skpr. ind i Christian V.s Tid.

29. Holger Sørensen Schandorf blev 1669 Student fra Odense Skole (B.) og Skpr. 1676, 25. Maj; han ordineredes 31. Maj og fik Kollats 1. Juni (H. F.). 1677, 12. Maj udnævntes han til Sognepr. i Snedsted, blev Provst, men fradømtes Provstiet, og døde 1736 (som Jubellærer).

30. Ib Knudsen Barfod blev Student fra Ribe Skole 1668 (B.) og Hører samme Steds 1676. 1689 var han Skpr. om Bord paa Slesvig, Kaptejn Georg Carstensen Nybuhr (I.). 1694 var han Sognekapellan i Vigerslev-Veflinge, hvor han døde 1705.

31. Jakob Jensen Langeland («Crugerus») var Student fra Odense 1660 (B.); fik Kaldsbrev som Skpr. 1675, 12. Juli, ordineredes 4. Avg.; Kollatsen gaves ham 7. Avg. (H. F.).

32. Jakob Madsen var født i Holstebro 1639, blev Rektor i Sæby 1674, kaldedes til Skpr. 1679, 1. Marts, ordineredes 2. April og fik Kollats s. D. (H. F.), hvorefter han kom om Bord paa Flyvende Hjort (Kaptejn Bagge

Knudsen Busch) (K.). 1689, Jan. blev han Sognepr. i Ellidshøj-Svenstrup og døde 22. Novbr. n. A.

33. Jakob Povlsen Holm (W.) skal have været Skpr. (i Christian V.s Tid?), blev 1701 Sognepr. paa Askø og 1714 til Skibsted-Lynghy, hvor han døde 1721.

34. Jens Christensen (Kirk. Saml. 4. R. IV, 554) levede vistnok endnu under Christian V. 1674 døde hans Hustru Margrete Lavritsdatter og begravedes 26. Juli paa Holmens Kirkes Urtegaard (Ligprotokollen).

35. Jens Jakobsen Morsing («Cimber»), vist Student fra Roskilde 1660 (B.), fik Kaldsbrev som Skpr. 1675, 12. Juli og ordineredes 4. Avg., hvorefter Kollatsen udfærdigedes 7. Avg. (H. F.). Men 1676, 26. Januar jordedes Skpr. Hr. J. J. M. i Holmens Kirkes Chors Urtegaard, 55 Aar gl. (Ligprotokol).

36. Jens Jepsen Fussing, født c. 1637, Student fra Slangerup 1663, skal have været Skpr. eller Feltpræst, før han 1688 blev Sognepr. i Vejerslev-Ajdt-Torsø. Han døde som Provst 1729 (W.).

37. Jens Lavritsen Arrebo, Student fra Frederiksborg Skole 1670, fik 1678, 30. April Kaldsbrev som Skpr., ordineredes og fik Kollats 1. Maj (H. C.); var 1679 om Bord i Viceadmiral Cornelis de Witts Flagskib Mercurius (K.). 1681, Decbr. blev han Sognepr. i Hammelev-Enslev og døde 1687.

38. Jens Pedersen Roskilde (Pers. Tidsskr. 1. R. II, 13 f.) var født 1645 i Roskilde, blev 1666 (ikke 1661, W.) Student fra samme By (B.) og 1674 Sognepr. i Vammen-Bigum-Lindum, men allerede n. A. blev han afsat for Lejermaal, som han dog fik Oprejsning for, hvorefter han 1677, 7. Novbr. »i Jesu Navn« (se Side 666) af Admiralitetet blev antaget til Skpr. (F. H.). 1679 var han om Bord paa Viceadmiral Jens Rodstens Skib Prins Georg (K.) og var ogsaa Skpr. næste Aar. Omtr. 1681 blev han Kaldskapellan i Lysabild; men den Stilling kan han ikke, som der siges, have haft »i 5 Aar«, naar han 1683 blev Sognepr. samme

Steds. Han døde 1687 eller 88 efter at have haft en Strid med en Degn, som han fik afsat.

39. Jens Sørensen Kok var 1689 i Maj Skpr. om Bord paa Kaptejn Cornelius Justsens Neptunus i Niels Juels Flaade (I.). Der er to Personer af samme Navn, paa hvilke denne Efterretning kunde passe. Den ene var Student fra Aalborg 1670 (B.), 1677—91 Sognepr. i Vraa og 1693—1707 (da han døde) i Besser-Onsbjerg. Den anden var Student fra Frederiksborg 1687 (B.). Han blev 1692 Sognekapellan i Skovlønge-Gurreby-Søllested og døde 1714.

40. Jens Tuesen Brock var Student fra Københavns Skole 1672 (B.) og modtog Kaldsbrev som Skpr. 1677, 5. Maj, Ordination som saadan 16. Maj og Kollats 17. Maj (H. F.). 1679 var han om Bord paa Svanen (Kaptejnerne Jan Encourt og Jan Veerbeek) (K.). 1680 i Apr. ansøgte han paa alle Standsfællers Vegne om forøgede Ventepenge (I. se Side 670). 1681, Apr. blev han Sognepr. i Sønder Felding-Assing og døde 1698.

41. Jesper Rasmussen Raklev var Student fra Roskilde 1671. 1677 i Maj »bestod han ej for Biskoppen, men blev rejiceret.« Alligevel fik han 14. Maj Kaldsbrev som Skpr. og er vel ordineret 16. Maj og har faaet Kollats n. D. 1679 var han om Bord hos Maanedes-Kaptejn Rejer Petersen Pie paa Hummeren (F. H. K.). Han skal have været Skpr. i 7 Aar og udgav da i den Stilling 1684 den bekendte Salmesamling »Taarepersen«. 1685, Apr. blev han Sognepr. i Græse-Vestersigerslev og døde omtr. 1690. Se Dansk biogr. Lex. XIII, 348.

42. Johan Adriansen Kron, født 1651, blev Student fra Slagelse Skole 1671 (B.). Blev Skpr. 1677, 5. Maj og ordineret osv. til samme Tid som Nr. 41. 1679 var han om Bord paa Churprinsen hos Viceadmiral Christian Bjelke (K.). 1681, Juni blev han Sognepr. i Kolind-Ebdrup-Skarresø, blev Provst 1697 og døde o. 1716.

43. Johan Andersen Dam var vist Student fra Roskilde Skole 1669 (B.). Kaldsbrev fik han som Skpr.

1675, 12. Juli, ordineredes 4. Avg. og modtog Kollats 7. Avg. 13. Avg. afsejlede han paa General Admiral Cort Adelaers Admiralskib Prins Georg. 17. Oktbr. rakte han sin dødsyge Admiral den hellige Nadver (Bruun, C. S. Adelaer, 321, 352). 1682, Juni blev han Sognepr. i Ulvborg-Raasted og senere Provst. Han døde 1689, 1. Juni.

44. Jon Kjeldsen Sten skal have været Skpr., før han 1702 blev Sognepr. i Ørum-Borris-Gammelstrup (W.). Han døde 1727.

45. Jørgen Jensen Morsing (Pers. Tidsk. 2. R. VI, 33; Kirk. Saml. 5. R. II, 297). Hvis han er den samme som J. J. Mørk, blev han Student fra Aalborg 1660 (B.). 1672, 31. Avg. befales (i Følge Sjællandske Tegnelser) det Biskop Johan Vandal at ordinere J. J. Morsing til Præst i Vestindien, naar han ved en Eksamen er befunden dygtig dertil. Han bestod Prøven og afsejlede 9. Oktbr. med Pelikanen og ankom i 1673, Marts til St. Thomas; men just som han skulde overtage sin Præstebolig, styrtede han død om (26. Apr.). Han ejede en betydelig Bogsamling (141 Bøger).

46. Jørgen Mortensen Lund var født i Trondhjem og blev Student 1673 derfra (B.), fik Kaldsbrev som Skpr. 1679, 25. Febr. (H.), ordineredes 2. April (W.) og fik Kollats 5. Maj, hvorpaa han kom om Bord hos Kaptejn Simon Bruysma paa Amirante (K.). Han skal senere være gaaet til Ostindien som Skpr. 1685, Juli blev han Sognepr. i Sæby og døde 1694, 15. Novbr. (W.).

47. Jørgen Pedersen Hvalsø var Student fra Roskilde 1666 (B.), fik 1678, 30. April Kaldsbrev som Skpr., Ordination og Kollats 1. Maj (H. C.). 1679 var han paa Maanedskaptejn Winant van Meurs'es Skib Julius Cæsar. Var personel Kapellan fra 1687 og Sognepr. fra 1689 i Snodstrup. Døde 1715, 10. Jan.

48. Jørgen Povlsen Lundager var Student fra Odense 1673 (B.), modtog Kaldsbrev 1675, 12. Juli, Ordination 4. Avg. og Kollats 7. Avg. (H. F.); blev 1676, Oktbr.

Sognepr. i Esbønderup-Nøddebo, og Magister 1690. Døde omtr. 1694.

49. Kjeld Jensen Slagelse, Præst til Vestindien, se Kirk. Saml. 4. R. IV, 554 og 5. R. II, 293; Pers. Tidssk. 2. R. VI, 26.

50. Knud Nielsen Walter modtog Kaldsbrev som Skpr. 1677, 5. Maj, Ordination 16. Maj og Kollats 17. Maj (H. F.); 1679 var han om Bord paa Kaptejn Johan Schinkels Skib Anne Sofie (K.). Blev 1680, Juli, Sognepr. i Næstelsø-Mogenstrup og 1706 Provst. Døde 7. Febr. 1728 som Jubellærer.

51. Lavrits Axelsen blev Student i Viborg 1670 (B.). 1678 18. Marts modtog han Kaldsbrev som Skpr., Ordination og Kollats 22. Marts (H. C.) og var 1679 om Bord paa Victoria hos Kaptejn Mattias Paulsen (K.). 1680 var han Sognekapellan i Nysted, 1681 Sognepr. i Vesterog Østerbølle. Provst 1689. Døde 1717, 24. Novbr. Forfatter af en bekendt Dagbog. En Ligprædiken er optaget i Pers. Tidssk. 2. R. I, 231. Se Dansk biogr. Lex. I, 382.

52. Lavrits Bondesen Vexø, Student fra Københavns Skole 1666 (B.); modtog Kaldsbrev som Skpr. 1675, 12. Juli, ordineredes 4. Avg. og fik Kollats 7. Avg. (H. F.); 1679 var han om Bord paa Lindormen (Kaptejn Peder Carlsen Vleugel) (K.). 1682, 27. Juli fik han et lille Barn begravet paa Holmens Kirkes Urtegaard (Ligprotokol). 1684 blev han Sognekapellan i Skagen og døde 1696.

53. Lavrits Christensen Kok var Student fra Frederiksborg 1666 (B.), havde 1675, 18. Juni prædiket paa Prøve i Holmens Kirke og modtog derefter 28. Juni Kaldsbrev som Skpr., 4. Avg. Ordination og 7. Avg. Kollats (H. F.), og kom saa om Bord paa Niels Juels Flagskib Charlotte Amalia i Cort Adelaers Flaade (Bruun. C. S. Adelaer, 322). 1676, 3. Apr. blev han Sognepr. i Rær-Hansted-Vigso og døde 1683, 6. Septbr.

54. Lavrits Hansen Fiil var maaske Student fra Odense 1671 (B.), modtog 1677, 24. Juli Kaldsbrev som

Skpr., Ordination 5. Septbr. og Kollats n. D. (H.). 1679, 26. April udstedte Admiralitetet et Afskedspas for ham af det Indhold, at Hr. L. H. F., der 1677 var blevet Skpr. og 2 Somre i Rad havde faret, nu forløvedes for Svagheds Skyld for at søge et Kapellani, hvorfor han rekommanderedes til alle og enhver (C. F.). 1681 blev han Sognepr. til Nørre Alslev og 1695 til Landet-Aageby-Ryde. Han var bleven Magister og døde 1720, 10. Juni.

55. Lavrits Jørgensen Rugtved var Student fra Aalborg 1663 (B.), modtog 1676, 25. Maj Kaldsbrev som Skpr., ordineredes 31. Maj og fik Kollats 1. Juni (H. F.)¹).

56. Lavrits Olufsen Breth var Student fra Næstved 1662 (B.). 1678 eksamineredes han af Bispen og modtog derpaa Kaldsbrev som Skpr. 18. Marts, Ordination og Kollats 22. Marts (H. C.). 1679 var han om Bord paa Fredericus Tertius, Kaptejn Otto Arnfeldt (K.). 1680, 12. Oktbr. blev han Sognepr. i Skive-Resen, blev senere Provst og døde 1702, 22. Septbr.

57. Lavrits Pedersen Riber var Student fra Ribe 1664 (B.) og modtog Kaldsbrev som Skpr. 1676, 25. Maj, Ordination 31. Maj og Kollats 1. Juni (H. F.). 1676 blev han ad interim kommanderet til at fungere (som Feltpræst) paa Helsingborg Slot, men ved sammes uformodentlige Erobring blev han taget til Fange og ført til Fods gennem Sverig op til Trondhjem (I.) Om denne Fangetransport, der varede næsten 6 Maaneder, og hvorunder Halvdelen af Fangerne døde under »utrolige Lidelser«, se N. P. Jensen, Den skaanske Krig, 220. — 1679 maa L. P. R. være kommet paa fri Fod, eftersom han er om Bord paa Dragoneren (Kaptejnerne Peder Henriksen Moss og Rejer Petersen Pie) (K.). 1680, 2. Jan. fortæller han i et Andragende sine Fatalia i Krigen og beder om Vartpenge indtil videre Employ,

¹) Laurits Michelsen var blandt de studiosi, som i 1666 lod sig høre i Holmens Kirke for en Del Præster og Skibsofficerer. Han prædikede 15. (eller 17.) Avgust og fik Kollats 28. Septbr. (H.). (Skulde have været medtaget i Kirk. Saml. 4. R. IV. 558).

og 12. Jan. ansøger han om 1½ Aars resterende Gage (I.). Men han døde 1683 som Skpr. og jordedes stille 17. Juni i Holmens Kirkes Urtegaard (Ligprotokol).

58. Lavrits Sivertsen (Sigvardsen) Lykke blev Student fra Roskilde 1672, modtog 1678, 30. April Kaldsbrev som Skpr. efter Bispeprøven s. D. og 1. Maj Ordination og Kollats (H. F. C.). 1679 var han om Bord hos Maanedskaptejn Peter Beesemacher paa Gyldenlev (K.). Blev 1684, 14. Maj Sognepr. i Pedersker, men døde allerede 1685.

59. Hr. Mads Svane var i Maj 1689 om Bord paa Mars hos Schoutbynacht Johan Schinkel (I.). Han blev 1694, 31. Marts Sognepr. i Povelsker og døde 1707.

60. Mikkell Marcussen Reymer («Coagensis») var Student fra Køge 1661 (B.), blev Konrektor i Roskilde, Skpr. i 1677 (Kaldsbrev 5. Maj, Ordination 16. Maj og Kollats 17. Maj) (H. F.). 1679 findes han hos Kaptejn Mattias Bagge paa Nældebladet (K.). Han blev 1681, 15. Apr. Sognekapellan ved St. Hans Kirke i Odense og Sognepr. i Højby og døde 1705.

61. Mikkell Mikkelsen Møller blev 1661 Student fra Københavns Skole (B.). Efter at have bestaaet for Bispen blev han 1676 5. Avg. udset til Skpr. og fik Kaldsbrev 8. Avg., ordineredes 9. Avg., hvorefter Kollatsen udfærdigedes n. D. (H. F.). 31. Avg. skriver Admiralitetsraad Albert Gyldenparre til den hollandske Admiral Martyn Tromp om M. M. M., at han er en lærd Mand, og beder Admiralen ansætte ham paa et af Kongens Skibe, hvor der savnedes en Præst (C.). Men 1677 døde Hr. M. M., 37 Aar, 5 Mdr. og 10 Dage gl., og jordedes 27. Juli paa Holmens Kirkes Urtegaard (Ligprotokol).

62. Mikkell Valentinsen Merkel blev 1666 Student fra Frederiksborg Skole (B.), modtog Kaldsbrev som Skpr. 1679, 23. April efter Niels Juels Rekommodation, ordineredes 4. Maj og fik Kollats n. D., hvorefter han kom om Bord paa Delmenhorst, Kaptejn Niels Lavritsen Barfod.

1682, 7. Januar udnævntes han til Præst ved Randers Hospital og døde 1684. (Se her foran S. 659).

63. Movrits Jakobsen Vindts blev Student fra Sorø 1664 (B.) og 1668 Sognekapellan i Maribo, men blev afsat 1675 paa Grund af adskillige grove Forseelser. 1676, 19. Juni bevilgede Kongen dog paa »Grev Holcks« og Stiftamtmand over Lolland-Falsters Stift Cornelius Lerckes Intercession, at Hr. M. J. V. maatte være Skpr. (F. K.). 1679 var han om Bord paa Svenske Havfrue hos Kaptejn Boel Henriksen Rosenmeier (K.). 1682 døde han i samme Livstilling og blev 23. Juli stille hensat i Holmens Kirkes Urtegaard (Ligprotokol).

64. Niels Christensen Gørding blev 1680 Student fra Ribe Skole (B.) og Hører samme Steds; udnævntes 1684 til Præst i Vorbasse-Grene, men »kvitterede« 3 Aar efter Kaldet. 1689 i Maj fungerer han som Skpr. paa Niels Juels Admiralskib Christianus Quintus (I.), hvorpaa han fra 1691 og til 1698, (da han døde), var Kaldskapellan i Mariager.

65. Niels Jørgensen Sture. 1673, 10. Juli (Sjællandske Tegnelser) befaler Kongen Biskop Johan Vandal at ordinere N. J. S. til at være Præst til Dannesborg i Ostindien. I Følge Villum Vorms Optegnelser (paa Kgl. Bibliotek, jfr. Bordings poet. Skrifter II, 300) afgik Skibet Haabet i Novbr. 1673 til Ostindien og hjemkom 1676. Om Præsten forlyder intet.

66. Hr. Niels Lavritsen var 1689 i Maj beordret til at være Skpr. paa Svanen (Kaptejn Peder Henriksen Moss) (I.). Var han den N. L. Glarmester, som 1683 blev Student fra Ribe (B.)?

67. Niels Mikkelsen Møller (Kirk. Saml. 3. R. V, 149) blev Student fra Nyborg Skole 1681 (B.) og 1689, 1. Maj kaldet til Skpr. samt ordineret af Biskop Bagger, men allerede 25. Maj s. A. udnævnt til Sognepr. i Gørlev-Bakkendrup. Han døde 1725.

68. Niels Nielsen Ris blev Student fra Odense

1661 (B.) og 1666 Præst i Skibsted-Lyngby, men afsat 1672 for en Forseelse. Dernæst skal han være bleven Skpr. (W.), men 1689, 26. Marts blev han Sognepr. i Vrou-Resen, hvor han døde i Novbr. 1695.

69. Niels Pedersen Mus (Kirk. Saml. 3. R. II, 629f.) blev Student 1667 fra Bergens Skole («Lemnius») (B.). Han blev 1674 adjungeret Mag. Nikolaj Hansen Lund, Sognepr. ved Holmens Kirke, og er vel blevet ordineret til denne Stilling. 1676, 5. Avg. fik han Kaldsbrev som Skpr.; naar det heri hedder, at han havde prædiket tit og ofte i Byens Kirker, forholder dette sig vel for en Gangs Skyld rigtigt. 10. Avg. fik han Kollats (H. F.). I 1677 »biværede« han Slaget i Køgebugt 1. Juli paa Admiral Niels Juels eget Skib, og i Oktbr. var han om Bord paa Skibet Fridericus Tertius (Iver Hoppe), som skulde føre Kongen til København; i den store Storm, som Skibet maatte udstaa ved Bornholm, holdt Skibspræsten Bøn i Hs. Maj.s Nærværelse. Dernæst blev han Feltprovst og efter Krigens Slutning Diaconus ved Trondhjems Domkirke og 1695 Sognepr. i Sneasen og døde i Febr. 1737.

70. Niels Tomasen Fris¹⁾ antoges 1675, 5 Sept. paa Statholder Jørgen Bjelkes Anbefaling til Skpr., men først 12. Maj 1676 »mødte Hr. N. T. F. i Admiralitetet med en Supplikats til Hs. Maj., dateret 22. April, med Obersekretær Didrik Schults Paaskrift, dateret 11. Maj, lydende, at Hs. Maj. havde bevilget, at han maatte blive Skpr.« (F.). 1678 døde han, 46 Aar, 5 Mdr., 6 Dage gl., og jordedes 22. Novbr. i Holmens Kirkes Chors-Urtegaard (Ligprotokol).

71. Nikolaj Tikøb (Nikolaj Jensen Tychoyus) blev 1682 Student fra Københavns Skole (B.). Hr. N. T. var i Maj 1689 Skpr. om Bord paa Viceadmiral Iver Hoppes Flagskib Tre Kroner (I.).

72. Ole Hofmand (Kirk. Saml. 3. R. V, 548 f. 820)

¹⁾ En N. T. F. Nidrosiensis nævnes i Studenterkorpset under Københavns Belejring 1658—9 i Rørdam, De d. og n. Studenters Deltagelse i Kbhn.s Forsvar, 158 og 192.

var formodentlig personel Kapellan ved Budolfi Kirke i Aalborg i 1683—86. Dernæst maa han være blevet Skpr. (se Nr. 74), thi Holmens Ligprotokol udviser, at Skpr. Hr. O. H. fik 13. Avg. 1690 (ikke 1691) Baret Valborg jordet paa Holmens Kirkegaard. Allerede 1. Novbr. s. A. blev han Sognepr. i Kornerup-Svogerslev og døde 1711.

73. Oluf Mortensen Hobro var Student 1673 fra Aarhus (B.; W. har: Randers). 1676, 5. Avg. fik han Kaldsbrev som Skpr., ordineredes 9. Avg. og modtog Kollats n. D. (H. F.). 1679 fungerede han paa Tre Løver (Maanedskaptejn Henrik Heldorn) (K.). I Septbr. 1681 blev han Sognepr. i Borum-Lyngby og døde 1704.

74. Hr. Oluf Tomassen var i Maj 1689 som Skpr. om Bord paa Lindormen (Kaptejn Andreas Bong) (I.). Det kunde være den samme Person som vor Nr. 72.

75. Oluf Olufsen Skanke var Student fra »Nidaros« 1675 (B.). 1679 25. Febr. (ell. 1. Marts) fik han Kaldsbrev som Skpr. og ordineredes 2. Apr. S. D. udstedte Statholder Jørgen Bjelke i Broderen Rigsadmiralens Forfald hans Kollats (H.), hvorefter han kom om Bord paa Viceadmiral Henrik Spans Flagskib Norske Løve, der forliste paa Togtet (K.). 1680 indgav O. O. S. paa alle Kollegers Vegne (5. Apr.) en Ansøgning om Ventepengenes Forhøjelse (I.) S. A. tog han Magistergraden. 1682 nævnes han endnu som Skpr. (I.) Nogen Tid efter maa O. O. S. være blevet Sognepr. i Brøndshøj-Rødovre. Her døde han 1687.

76. Peder Christoffersen Kvandløse var vist Student fra Aarhus 1664 (B.). 1672, 22. Marts havde han prædikatet i Holmens Kirke og var blevet anset for dygtig til at være Skpr., hvorfor Admiralitetet s. D. udstedte Kaldsbrev for ham. 3. Apr. ordineredes han af Biskop J. Vandal og 13. Apr. modtog han, — vist nok af Rigsadmiralen, — Kollats som Skpr. paa Oldenborg, der skulde til Ostindien (H.) under Kaptejn Barent Andersen Fischer. Togtet er beskrevet i Museum 1893, I, 309 f., og af Side 326 erfares,

at Præsten om Bord (som i øvrigt ikke navngives) døde i Efteraaret 1673, medens Skibet laa ved Bantam.

77. Peder (Hansen) Oldenburg havde Vidnesbyrd som studerende ved Universitetet i Vittenberg og indskreves Okt. 1672 ved Københavns Universitet (B.). Blev 1679 Præst i Vindinge. 1683 udtages han af Bispen til at fungere som Skpr.; han indstillede sig ogsaa og fik anvist Skib, og Admiralitetet lovede, efter Bispens Rekommodation, at vise ham al mulig Velvillighed i Tjenesten (K.). Han døde 1690, 29. Juli.

78. Peder Jensen Bramming blev 1664 Student fra Frederiksborg (B.). 1676, 25. Maj modtog han Kaldsbrev som Skpr., Ordination 31. Maj og Kollats 1. Juni (H. F.). 1679 var han om Bord hos Kaptejn Sakarias Hansen Bang paa Havmanden (K.). 1681, 23. Juli blev han Sognepr. i Vrou-Resen og døde i Marts 1689.

79. Peder Jensen Stavning var Student fra Odense Skole 1671 (B.), fik 1677, 14. Maj Kaldsbrev som Skpr. og ordineredes 16. Maj, hvorpaa Statholder Jørgen Bjelke 17. Maj udstedte hans Kollats (H. F.). Allerede 20. Oktbr. s. A. blev han Sognepr. i Nykøbing-Lødderup-Elsø (paa Mors); han døde 1682.

80. Peder Jørgensen Rose (Roe, Rhodius) blev 1665 Student fra Viborg Skole (B.), fik 1675, 28. Juli Kaldsbrev som Skpr. og Kollats 7. Avg., efter at han 4. Avg. var blevet ordineret (H. F.).

81. Hr. Peder Olufsen var i Maj 1689 Skpr. paa Norske Løve, Viceadmiral Mattias von Paulsen (I.). I Følge Riegels, anf. Skr., 583 fik Hr. P. O. 8 Dlr. i maanedlige Benaadningspenge 1691.

82. Hr. Peder Pedersen (Horsens) omtales i Kh. Saml. 4. R. IV, 562 som Skpr. under Frederik III. Da han døde 1671, 38 Aar gl. og jordedes 18. Juni i Holmens Kirkes Chors-Urtegaard (Ligprotokol), har han ogsaa været Skpr. under Christian V.

83. Povl Gottfriedsen von Wesenstein (Wessem-

stein) var Student fra Københavns Skole («Hafniensis») 1660. 1676 fik han Kaldsbrev som Skpr. 25. Maj, ordineredes 31. Maj og modtog Kollats 1. Juni (H. F.). 1679 findes han om Bord hos Kaptejn Cornelius Michelsen Boomvelt paa Christianus Quartus (K.). 1684 blev han Sognepr. i Norderø Præstegæld blandt Færøerne og døde 1688.

84. Rasmus Jensen (Hansen) Ordrup blev 1655 Student fra Roskilde Skole (B.). Modtog 1675 Kaldsbrev, Ordination og Kollats til samme Tid som Nr. 83, og 1679 var han om Bord paa Christiania (Maanedskaptejn Jan Behn) (K.). 1680 i Marts og i Maj anholdt han Admiralitetet om at maatte nyde sine tilgodehavende Kost- og Maanedspenge, som var blevet ham nægtede; men det oplystes, at disse Penge ikke kunde tilkomme ham for en Tid, da han ikke var udkommanderet i Kongens Tjeneste, men »i nogen Forretninger havde været citeret af Provsten at møde for Landemodet« (I.). Det er vel den R. J., som 1684, 17. Juni blev Sognepr. i Munkebo og døde 1695.

85. Samuel Jørgensen er vel den S. J. Endelavius, som 1675 blev Student fra Aarhus Skole (B.). I saa Fald var han 1682—97 Sognekapellan i Boddum-Ydby-Hurup. Medens han var her, blev han 1689 udkommanderet til Skibs og var i Maj Skpr. paa Anna Sofia (Kaptejn Niels Lavritsen Barfod) (K.).

86. Stefan Hansen Buksen blev 1663 Student fra Frederiksborg Skole (B.). Efter at han 1689, 2. Marts var blevet Sognekapellan i Nysted-Herrislev, var han dernæst Skpr. (W.) og modtog som saadan sine maanedlige Vente-penge i 1691 (Riegels, anf. Skr., 583); 1693, 31. Jan. blev han Sognepr. i Falslev-Kærby og døde 6. Jan. 1714.

87. Søren Pedersen Viborg («Paludanus») var Student fra Viborg 1669 (B.). 1676, 30. Decbr. udfærdigede Admiralitetet et Kaldsbrev for »Hr. S. P. V., forrige Guds Ords Medtjener i Aardestrup, Gravlev og Buderup Sogne« som Skpr. i Kongens Tjeneste (H. F.). 1679, 26. Marts blev han Sognepr. i Fensmark-Rislev og døde ved 1705.

88. **Tomas Eriksen Vium.** 1675, 12. Juli fik han Kaldsbrev som Skpr. og 7. Avg. Kollats, efter at han 4. Avg. var blevet ordineret (H. F.); 1679 var han om Bord hos Kaptejn Jens Jensen paa Antoinette. 1680, 9. Avg. kaldedes han til Sognepr. i Hemmet-Sønder Vium af Admiralitetsraaden Henrik Müller og døde 1681, 24. Febr. (Saml. t. jydsk Hist. og Topogr. 1. R. VII, 16).

89. **Tomas Jonassen (Jensen) Vinslev** dimitteredes 1674 privat til Universitetet (B.), blev 1677 Kandidat, fik Kaldsbrev 1678, 18. Marts, ordineredes 22. Marts og modtog Kollatsen s. D. (C. H.); var 1679 om Bord paa Svenske Falk (Kaptejn Henrik Niemand) (K.). 1680 blev han først (i Maj) Sognepr. i Torsted, men fik straks efter (i Avg.) Vammen-Bigum-Lindum Sognekald og døde der 1686, 3. Juni.

90. »Hr. Tomas Skibspræst« boede 1689, i Følge Københavns Grundtakst for dette Aar (O. Nielsen, Kbh. Diplom. III), i Teglgaardsstræde. Det maa være en Person, der er forskellig baade fra vor Nr. 88 og Nr. 89.

91. **Hr. Torkild Jensen** var i 1683 Præst i Ribe Stift og blev af Bispen der udtaget til at fungere som Skpr.; han fik anvist Skib af Admiralitetet, der lovede ham al Velvilje i Tjenesten, da Bispen havde rekommenderet ham dertil (K.). Det er formodentlig den T. J. Horsenius, som 1675 blev Student fra Odense (B.) og var Præst i Bredsten (i Ribe Stift) fra 1681 til 1711, 27. Febr., da han døde.

92. **Villads Justsen Bauman** blev Discipel paa Herlufsholm 1662, Student derfra 1666 (B.); fik 1676, 25. Maj Kaldsbrev som Skpr. og Kollats 1. Juni; var ordineret 31. Maj (H. F.). Han døde 1677, 36 Aar, 7 Mdr. gl., og jordedes 13. Febr. i Holmens Kirkes Urtegaard (Ligprotokol). (Leth og Wad, anf. Skr. Nr. 326).

93. **Villads Olufsen Caludan**, født i Istebjerg, blev 1670 Student fra Kalundborg Skole (B.). 1675, 28. Juni modtog han Kaldsbrev som Skpr., 4. Avg. Ordinationen og

7. Avg. Kollatsen (H. F.). 1677, 30. Marts blev han Sognepr. i Grundfør-Spørring og senere Provst og var der til sin Død 1719.

Fortegnelse over de i foranstaaende Afhandling forekommende Præsters Tilnavne (eller Efternavne).

Aalborg Nr. 3, And 21, Andersen Side 664, Arrebo Nr. 37, Axelsen 51. Barfod 30, Bauman 92, Bramminge Nr. 78, Breth 56, Brok 40, Bunkeflod 18.

Caludan 93, Christensen 34, Chrystalsin 2.

Dam 43, Dorus S. 672.

Endelave Nr. 85.

Fil 54, Fris 70, Fussing 36.

Glarmester 67, Gørding 64.

Hag 25, Hem 19, Herløv 9, Hjelmeland 23, Hobro 73, Hofmand 72, 74, Holbæk 14, Holm 33, Horsens 82, 91, Hvalsø 47, Højer 25.

Jensen 22, 91, Jørgensen 85.

Kamstrup Nr. 26, Kjeldsen 24, Kok 3, 39, 53, Kragbæk 10, Kron 42, Kryger 31, Kvandløse 76, Kværndrup 8, Køge 60.

Langeland 31, Lavritsen 66, Lind 5, Lumby 15, Lund 46, Lundager 48, Lykke 58.

Madsen 32, Merkel 62, Mikkelsen S. 681, Morsing Nr. 35, 45, Morville 28, Munk 11, Mus 69, Møller 61, 67, Mørk 45.

Neapolitanus 24, Nyborg 7.

Oldenborg 77, Olufsen 81, Ordal 4, Ordrup 84.

Paludan 87, Pedersen 82, S. 664.

Raklev Nr. 41, Reymer 60, Riber 57, Ris 68, Roe, Rose 80, Roskilde 38, Rugtved 55, Rytzer S. 672.

Schandorf Nr. 29, Schytte 12, Sejling 20, Skanke 75, Skive S. 667, Nr. 13, Slagelse 49, Stavning 79, Sten 44, S. 665, Sture Nr. 65, Svane 59, Svitser 17.

Tausan 24, Tikøb 71, Tirstrup 16, Hr. Tomas 90, Tomasen 74.

Valter 50, Wesenstein 83, Vesling S. 669, Vexø Nr. 52, Viborg 87, Vinberg 1, Vindts 63, Vinslev 89, Vium 88.

Ørum S. 665.
